

การพัฒนาสถานีดำรงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา สถานีดำรงอุทรมายอ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ¹

ส.ต.ต.ทรงธรรม เสงศิริมงคล ²

ผศ.ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หญ้าปรัง ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการ คือ(1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานีดำรงอุทรมายอ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี (2)เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชนต่อการพัฒนาสถานีดำรงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้(3)เพื่อศึกษา กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชน ในการพัฒนาสถานีดำรงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการสำรวจความคิดเห็นจากข้าราชการตำรวจจำนวน 20 นาย โดยแบ่งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 10 นาย และข้าราชการตำรวจชั้นประทวน 10 นาย

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานีดำรงอุทรมายอ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ที่ทำให้การพัฒนาไปเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมแล้วถือว่าค่อนข้างปานกลาง นอกจากประเด็นการจัดการจัดหาเครื่องมือหรือสื่อการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่า ขวัญกำลังใจของบุคลากรไม่ดี ขาดการประสานงานระหว่างสายงาน ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ขาดความสามัคคี ขาดการมองภาพรวมขององค์กร บุคลากรบางส่วนไม่มีความพร้อมขาดทักษะในการทำงานและขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่จะรอคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชนต่อการพัฒนาสถานีดำรงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาต้องเอาใจใส่ ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นแบบอย่างที่ดี มีความยุติธรรม มอบอำนาจบางประการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ตัดสินใจ ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องพร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลง ปรับทัศนคติให้มีจิตสำนึกในหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม

3. กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชนในการพัฒนาสถานีดำรงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ องค์กรควรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมข้ามสายงานตามความเหมาะสมให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่ง

¹ บทความเรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาสถานีดำรงเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา สถานีดำรงอุทรมายอ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผศ.ดร.มุฮัมหมัดอิลยาส หญ้าปรัง

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

กันและกันและฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมาย ด้านจริยธรรม การใช้อินเทอร์เน็ต ความรู้เฉพาะด้าน และวิทยาการสมัยใหม่เดือนละครั้ง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาพบว่า

ผู้บังคับบัญชาต้องใกล้ชิดสร้างจิตสำนึกและให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีความพร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลง ปรับทัศนคติให้มีจิตสำนึกในหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม จัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมข้ามสายงานตามความเหมาะสมให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน ฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมาย จริยธรรม การใช้ อินเทอร์เน็ต ความรู้เฉพาะด้านและวิทยาการสมัยใหม่เดือนละครั้ง หมั่นทบทวนฝึกฝนตนเองทั้ง ความรู้และยุทธวิธี ปรับเปลี่ยนหมุนเวียนบุคลากรให้มีการทำงานข้ามสายงานตามความเหมาะสม และจัดให้มีกิจกรรมกีฬาในหน่วยงานกับประชาชนและหน่วยข้างเคียง

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานีตำรวจ หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (อังกฤษ: Royal Thai Police) เป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติของประเทศไทย ประกอบด้วย บรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง มีฐานะเป็นกรม และอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงในการดูแล ค้ำครอง ให้เกิดความสงบสุขแก่พลเมืองของประเทศ ซึ่งตรงข้ามกับความเป็นจริง

หน้าที่ของตำรวจ

1. รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาทผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชาคณะต่าง ๆ
2. ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
3. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา
4. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย
7. ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (5) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อำนาจของตำรวจ

อำนาจของตำรวจตามพหุติบัญญัติ ตำรวจมีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ ตามประเพณีที่เป็นแบบอย่างดังนี้ ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและมีอำนาจจะสอบสวน จับกุม คุมขัง ปรามปราบ เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่อำนาจเหล่านี้สามารถสร้างคุณและโทษได้เท่าๆ กัน สุดแต่การใช้ ตำรวจทุกคนจึงจำเป็นต้องควบคุมจิตใจให้มั่นคง

เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างไร

องค์กรจัดกิจกรรมให้มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมข้ามสายงานตามความเหมาะสมให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันและฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมาย ด้านจริยธรรม การใช้อินเทอร์เน็ต ความรู้เฉพาะด้านและวิทยาการสมัยใหม่เดือนละครั้ง

ในยุคโลกาภิวัตน์ องค์กรภาครัฐ พยายามปรับเปลี่ยนบทบาทจากองค์กรที่ยึดปรัชญาการบริหารงานแบบเก่า ที่ทำให้องค์กรภาครัฐประสบปัญหาด้านความไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลในการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน มีการทำงานล่าช้า ไม่ทันยุคไม่ทันสมัยใหม่ของการบริการไม่ดีและขาดการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เหตุนี้้องค์การภาครัฐส่วนจำเป็นต้องเพิ่มความสามารถ เพื่อให้้องค์การภาครัฐอยู่รอด

ในปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติบุคลากรส่วนมากปฏิบัติงานเชิงรับมากกว่าเชิงรุก จึงทำให้งานล่าช้า ขาดแรงจูงใจในการทำงานทำให้บุคลากรที่โยกย้ายไปที่อื่นก้าวหน้ากว่า ทำให้ความรู้ความชำนาญของบุคลากรขาดความต่อเนื่อง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานยังไม่มีประสิทธิภาพ เห็นได้ว่าองค์กรของรัฐต้องมีการพัฒนา การพัฒนาให้มีศักยภาพสามารถทำได้โดยใช้แนวทางการบริหารหลากหลายพัฒนามุ่งเน้นไปที่คน ชัดเจน เป็นรูปธรรมมากคือแนวคิดแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความคิดที่เน้นให้องค์การพัฒนากุศลกรผู้ปฏิบัติงานต้องทำความเข้าใจ สภาพขององค์กรว่ามีสภาพปัญหาขององค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นอย่างไร รวมทั้งปัจจัยที่ทำให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ อันนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ศึกษาในฐานะผู้ได้บังคับบัญชาสถานีตำรวจภูธรมายอ จว.ปัตตานี เห็นความสำคัญของการศึกษาสภาพปัญหาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และปัจจัยที่ทำให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานีตำรวจภูธรมายอ จว.ปัตตานี ว่ามีลักษณะอย่างไร เพื่อวางแนวทางการพัฒนาสถานีตำรวจภูธรมายอ จว.ปัตตานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา อุปสรรค ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชนต่อการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชนในการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์การที่มีการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง มีการกระตุ้นอำนาจ ความสะดวกมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในและภายนอกองค์การเพื่อพัฒนาตนเองทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและองค์การ มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยมนการบริหารจัดการและสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นโดยมีองค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ 1. โครงสร้างที่เหมาะสม 2. การมีวิสัยทัศน์ร่วม 3. วัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์การ 4. เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ 5. การบริหารเชิงกลยุทธ์ 6. การทำงานเป็นทีม 7. การจัดการและการพัฒนาบุคลากร 8. การให้อำนาจและความรับผิดชอบในงานแก่สมาชิก 9. การบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพ 10. การสร้างบรรยากาศและแวดล้อมที่ดี 11. การสร้างแรงจูงใจ และ 12. การร่วมคิดร่วมทำของคนในชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบสภาพและปัจจัยของสถานีตำรวจภูธรมายอ จว.ปัตตานี ที่จะพัฒนาไปเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้
2. ได้แนวทางการพัฒนาสถานีตำรวจภูธรมายอ จว.ปัตตานี ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา สถานีตำรวจภูธรมายอ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี 1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา อุปสรรค ที่มีผลกระทบต่อ การพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 2. เพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ สมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชนต่อการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 3. เพื่อ ศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชนในการพัฒนาสถานี ตำรวจเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ผู้ศึกษาใช้วิธีศึกษาจากเอกสาร หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ ผลงานวิจัย ระเบียบข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มี ส่วนร่วม และออกแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ด้วยวิธีสุ่ม ตัวอย่างแบบเจาะจง คือ สมาชิกข้าราชการตำรวจภูธรมายอและประชาชนทั่วไปในอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี จำนวน 79 คนและทำการสุ่มแบบง่าย เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 20 คน ผู้ ศึกษาได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสังเกต และแบบสัมภาษณ์มาประมวลข้อมูลและวิเคราะห์ ผล โดยนำทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้วิเคราะห์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น สามารถสรุปผล การศึกษาได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ของสมาชิกข้าราชการ ตำรวจล้วนเป็นผู้ชาย สถานภาพส่วนใหญ่สมรส มีอายุตั้งแต่ 20-55 ปี ประกอบอาชีพข้าราชการ ตำรวจ อาชีพเสริมเกษตรกร ระดับการศึกษาต่ำสุดมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงสุดปริญญาโท มหาบัณฑิต รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ 35000 บาท ตำแหน่งหน้าที่นอกจากเป็นข้าราชการตำรวจแล้ว บางท่านยังมีหน้าที่อื่นอีกต่างๆ

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาอุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจในการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้ นโยบายของรัฐไม่เอื้ออำนวย และเปิดโอกาสให้ประชาชน ไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ผู้นำชุมชนไม่ให้ความสำคัญต่อความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชน ขาดการชักจูงชาวบ้านให้มีส่วนร่วมไม่มีเวลาหรือมีเวลาน้อยเนื่องจากต้องประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัวและขาดวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชนในการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จากการศึกษา ปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกข้าราชการตำรวจและประชาชนต้องเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ มีความตระหนักถึงปัญหาต่อการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทำให้ตนเองรู้สึกภูมิใจที่ได้ร่วมงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและทางภาครัฐได้เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วม

ส่วนที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจในการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในด้านการร่วมในการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสมาชิกข้าราชการตำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในด้านการร่วมปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนในด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมประเมินผล มีส่วนร่วมบ้างแต่น้อยกว่าร่วมปฏิบัติ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สมาชิกข้าราชการตำรวจให้การเสนอแนะว่า ภาครัฐจะต้องเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องสนับสนุนและปลุกจิตสำนึกกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่งาน ข่าวสารของทางราชการ ออกตรวจพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นความต้องการของประชาชน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาสถานีตำรวจเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

สมาชิกข้าราชการตำรวจให้การเสนอแนะว่า ภาครัฐจะต้องเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องสนับสนุนและปลุกจิตสำนึกกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่งาน ข่าวสารของทางราชการ ออกตรวจพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นความต้องการของประชาชน

บรรณานุกรม

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2545). กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร. กรุงเทพมหานคร : เอกซเปอร์เนต.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2548). องค์กรแห่งความรู้ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แซทไฟร์ พรีเมียม”

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ.(2540). วิทยาการบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพ

ในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นวลลออ แสงสุข. (2549). วัฒนธรรมองค์กร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.วารสารพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์. ปีที่ 2 .กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มนูน วงศ์อารี. (2519). แวดคิด – หลักการในการพัฒนาองค์กร. กรุงเทพมหานคร :

มงคลพาณิชย์.

วิจารณ์ พาณิช.(2547). องค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. เอกสารประกอบ

การบรรยาย. ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.(เอกสารอัดสำเนา).

สุนันทา เลานันท์.(2544). การพัฒนาองค์กร.กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏ

สวนสุนันทา.

สำนักงาน ก.พ.ร.และ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.(2548). คู่มือการจัดทำแผน

การจัดการความรู้.กรุงเทพมหานคร : ก.พ.ร.